

Abonnement pour un an:

300 piastres

Edition spéciale 500 piastres

Adresse:

Idjtihad Constantinople

Téléph-St, 865

XXème ANNÉE

15 Juin 1925—No 182

اجتهاد

فلسفی ، اجتماعی ، ادبی ، اقتصادی مجموعہ

آبونمان : سنہ لکی [۲۴ نسخہ]

تورکیا ایچون ۲ ، خارج ایچون

۳ ، اعلا کاغذلیسی ۵ لیرادر .

ادارہ خانہ سی

جفال اوغلندہ « اجتہاد نھوی »

تلفون : استانبول ۸۶۵

یکرمینجی سنہ

نومرو ۱۸۲-۱۵ حزیران ۱۹۲۵

مصائب قوم عند قوم فوائد

قاعدہ سنک جہنمہ کیتدیکی برعصرده یاشادیغمزی عصمت
پاشا پک ابی آکلامش در؛ بوعقیده پک یوکسک ونتائجی
بی حساب اولان برعقیده در. غرض وعوضدن سالم بر
وطنداش، غرض وعوضدن سالم برانسان بویله عالی
تلقیرہ، عالی مقام رجا لمزده تصادف ایتدیکی وقت،
صمدانی برسرورله یورکنک قاپارمماسی ممکن اولماق.
عصمت پاشانک شدتله جالب دقت و حرمت بر سوزی ده
شودر:

شیمدی یه قادار پک چوق شیلر یاپیلماش اولاییلیر.
فقط بونلرک هپسی ملتک بنیه سسندہ و وطنک
سینه سسندہ وجوده کیتریله سی لازم کلن انکشاف
ایچون آنجاق برابتدادن عبارت در.

استقباله دوغری کیدن یولمه اک بیوک نور بوسوزله
صاحیایور. عدلیه من، معارف من، صحت عمومی من،
زراعت من، اقتصادیات من، استحصال، اعمار، اعمال
ایشلر من بزی سریعاً و عاجلاً ایش باشنه چاغیرماقدہ در،
دیمک ایستہ یور. منور داخلیه و کیلی جمیل پک
عصمت پاشانک اک قوتلی ایمانداشلرندن در؛ معارف،
عدلیه، صحیه، حربیه، بحریه ایشلرینک باشنده توانا
و کنج ذوات منوره وار، آنقره نیک دانشمندو چالیشقان
شهرامینی حیدربکک عمران ایشلرینی بیوک بر قدرت
و فکر تعقیب ایله ایله ری یه کوتوره جکنی آنقره ده ایکن
آکلامش و مستریخ اولمشدق: کندیسنه، آنقره ده، بغدادی
اونندن صوکره اک زیاده چمتویه محتاجز دیدیکم وقت
قبولده تردد ایتمه مشدی. دنیانک اک زبکین اک مرفه
اک عاقبتدار بر مملکتی و ملتی اولماق ایچون مملکت مزک
و ملت مزک مالک اولمادینی شی پک آذر: عز ملر مزک
و نورلر مزک بر حزمه حالی آلماسی و عمومی رفاه و سعادی
استهدافاً مستمر بر فعالیتہ کچمه سی.

۱۲ حیران ۱۹۲۵ عبدالله جودت

کوچوک خاطر ملر

سینوب - ۵

دائرة بلدیه کومور انحصاری - سابق و لاحق متصرفلر -
۱۰۸ یاشنده بر نائب، - یک مداهن و جاهل بر مفتی.

اختیار متصرفک اصول و قانونه مخالف اولارق کویا
واردات بلدیه یی تزید ایچون ایکی سطرلق بر تذکره ایله
یردیکی مأذونیتہ استناداً سینوب دائرة بلدیه سی سینوب
قضایی داخلنده کومور اعمال و فروختیله تأمین معیشت
ایدن کویلر اهاالیسنی کومور جیلکدن صورت قطعیه ده منع
ایده رک بونک اعمال و بیعی تحت انحصاره آلمشدر.

زوالی کویلیلری یکانه مدار معیشتلرندن منع ایدن
شو کومور جیلک انحصاری بلدینک ناصیه سسندہ سیم سیاه
برشائبه غصب و تحکم حاصل ایتکله برابر صندوغنه بش
پاره تتمع بیراقامشدر. هر درلو مصارف مخترعہ بعدالتزیل
حساباً بلدی انبارنده موجود اولسی لازم کلن بیک بشیوز
غروش قیمتندہ اوچمیک اوققا کومورکده تماسیله بلدی
رئیسینک خانه سنه نقل اولندینی آکلاشلماش ایدی.

مجلس بلدی یه رئیس اولدقدن صوکره اک کسکچیلرله
اویوشماق ایچون اون و بلدینک پترول ده پوسندن استفاده
ایتمک اوزره اون و پترول تجارتلرینده باشلامش اولان رئیسک
بر قاچ سنه صوکره اتیه جله نوب ایچه اوزون بر مدت حبس
جزاسنه محکومیتنی موجب اولان اختلاس اتندن دولایی
قانون دائرة سسندہ تحری ایدیلن خانه سسندہ دیگر بر چوق
دلائل جرم ایله برابر کندی یازیسیله ظهور ایدن بر پوصله
بو کومور انحصارینک حسابی متصرفه شو صورتله
ویریوردی:

لیرای عثمانی

۱۰۰۰ ذات عالی متصرفا کر میلرینه جسته جسته تقدیم اولنان

۵۰۰ کوله لرندن قالان

۳۰۰ اعضا، مأمورین و مستخدمیندن معلوم الاسامی ذواته ویریلن

۱۸۰۰

برسنه ظرفنده سینوب قصیه سسندہ صرف ایدیلن
کومورک یالکیز بیک سکیزوز لیرا تتمع براقاسی ده مضحک
بر حسابدر.

آدم اولان بواختيار نائب احیاناً کوچوک یاشده بر چو جوق
حالی آلیردی
عمر بشرک صوک مرارتلری تهوین ایچون خلقنک
مبطل الحس بر دوا مقامنده بختیاران سالدیدکانه احسان
مخصوصی اولان عتهک ، غیر مطبق بر جنت کبی زمان ،
زمان کلوب کیدیشنی ایلک وصوک دفعه اولارق بواختيار
قاضیده کوردیم . هر حالده اورفه ، مرعش طرفلرنده کیم بیلیر
قاچ سنه اول آلدیغی صاچاقلری کوموش پوللی مور
قطیفه قابلی برالانی اوردیره رق بندیک ی پک لاغر بر کراجی
بیگیری اوستنده ، حرمین پایه سنه مخصوص بندیشنی کیمش
ومعهود صیرمه شیریدی ده بیاض صاریغی اوستنه دولامش
اولدینی حالده ایلک دفعه دائره حکومته کلدیکی ائشاده کی
طوری ، قهقهه لره بادی ومنظر اولسون اولماسون مارین
وعارینه سلام وبرمکده کی ساحت طفلانه سی پک مضحک
وشرعی ، نظامی ایکی محکمه ده ریاسته مأمور ، که فضله اولارق
مجلس اداره لواده ده بر عضو سر آمد اولدینی دوشونولنجه
میکی بر معتوه ایدی .
مأذوناً قراریدن متصرفک یرینه تعیین اولنان کورجی
اصل زاده لرندن دهده پاشانک بر قاچ کونه قدر سینوبه
مواصلت ایده جکی شیفره تلغرافنامه ایله ولایتدن اشعار
واونک وصولیه برابر قسطنطونی یه عودتده استعجال ایتمه رک
برقاچ کون توقله امورلو اومأمورین حق لرنده کندیشنی
تنویر وارشاد ایتمه امر اولندی .
بومتصرفده بر پیر دیگر کون ایدی .
سلفندن داها کنج کورنیک حالدده انهماک عشرتله
وجودی ، دماغی قبل الوفاة چورومیه باشلامش بر آدم ؛
کئول سوء استعمالنک وجود بشری نه قاداری بی رحمانه
تخریب ایتدیکی انظار عبرته عرض ایچون تشیهر ایدیله جک
بر میت متحرک ایدی . شیمدیکی حالتی بیلیم یورم . فقط
اوزمان قسطنطونی ولایتی داخلنده مسکراتک اُک زیاده
تعیم ایتدیکی یر سینوب ایدی .
شوانهما کدن پاب عالی خبردار اولسه مسکرات انسانی
نه حاله کتیردیکی اهالی محلیه یه کوستره رک کندینی انتباهه
دعوت ایتک ایچون بومتصرفی قصداً کوندردیکی ظن
اولنه بیلیردی .

بؤدرجه ده متجاسرانه ایقاع اولنان سوء اداره واستعمال
بویش مقاله ده حکایه ایدیلانلردن عبارت دکلدیر ، قارئلر مزه
کلال ویرمه مک ایچون بوقاداریله اکتفا ایدیه جکم ، مأذوناً
سینوبدن صاویشوب استانبولده قاله رق عودت ایدیه مهین
عطوفتو متصرف بک افندی حضر تلی ، سینوبه مواصلتمدن
بر قاچ کون صوکرا بر التفاتنامه ایله : « . . . ذات
عالیبری کبی اذکیای شبان ادبادن و اخلاق فاضله اصحابدن
بر ذانک ولو وکالت صورتیه اولسون بکا خلف اولماسی
موجب مفعرتدر . » دییه بوعبدعاجزی تلطیف بویوردقاری
حالدده ظهور ایدن سوء استعمالات والی عبدالرحمن بک
طرفندن برر برر کندیشندن صورت رسمیه ده استیضاح
ایدیلکه باشلانجه مشرانجه یازدیغی جوابده : « متصرف
وکیلی دییه سینوبه کوندریلن تحسارپ اموردن بی بهره
بر طفل نورسته نک تحقیقات و اشعاراتی اوزرینه بوصورتله
استیضاحانده بولنلماسی موجب اسفندر . . . » دیمش ایدی .
صانکه سینوبه کوندریلن ، رؤساء مأمورین سن مزایده سیله
انتخاب تعیین اولنیورلر کی بن اوراده ایکن کلن نائب
افندی ده : « ۱۲۵۵ سنه سننده قبرسده نائب الشرع ایدم ،
عثمانلی ایراسیله یاشیدیم . » دیدیکنه باقیلیرسه یوز سکیز
یاشنده ، یعنی حرص پیریشندن سینوبک خیلی ضرر
کوردیکی متصرفک بیوک باباسی مقامنده ایدی . نائب
مائی کوزلری ، اوزون بونی متناسب اندامی وقار کی بیاض
بر صاقلی ایله محاط کوزل یوزی ایله پک سهویملی بر آرن اوود
ایدی . یوز سکیز یاشنده اولدیغی سویله نیجه :
« ماشالله ، دیدیم ، یمش یاشنده بیله کورونمه یورسکز . »
— حمد اولسون ، دیدی ، او یله اما ، نه اولسه جوق
احتیاسارم . کچمش بر عصرک مخلوقاتندیم . ارتق راحت
ایتمه ییم . حتی بورایه کلیرکن ولی النعم (شیخ الاسلام)
افندی مزه : « بنی آرتق نیابته کوندرمه یکیز ، تقاعد ایدیکز »
دیدیم . « سز نوبدن هیچ متقاعد کوردیکزمی ؟ » دیدی .
بنده « افندم ، ذات سماحتنا هیلری ده داعیلری کی بن نوح
زمانندن قللا برنائب کوردیلرمی ؟ » دییه صوردیم . ولی النعم
کولدی و « سینوبه ده کیدیکز . باقالم . » بیوردی .
بعضاً بویله منتظم سوز سویلر ، خوش مشرب بر

اوزره سيد بلال حضر تلرينك جامعنه جمعه نمازی ایچون ایکی سنه دن بری هیچ کلدیکم حالده بوکون محضا بوراده افندیملزه تشرف ایتمک ایچون کلدیم . . . »

بر مفتی لساننه هیچ یاقیشمایان بو پک صوغوق مداهنه لی لطفی متصرف پاشا ایله برابر بوتون حضار اوزرنده پک فنا بر تأثیر حاصل ایتمش ایدی .

ایشته اکثری بویله اولان متصرف لر ، والیلر بویله قاضیلر ، مفتیلرله اداره اولنق حقاترته عصر لرجه محکوم عثمانلی ایبراطورلغنک عاقبت فجعیه سی ، کورونور برانجام ، ایدی صیراسی کلدیکجه عرض ایدیله جکی اوزره یکر می قادار ولایتده سینوب مأمورلرینه رحمت اوفوده جق والیلره ، متصرفلره قاضیلره خلاصه هر صنف ومسلک آراسنده داها اخلاقسز ؛ داها مضر مأمورلره تصادف ایتدیکی خاتمہ مقال اولارق سینوبلی قارداش لر می تسلیه ایتدیکی بر وظیفه انسانیت عد ایتدم .

ابوبکر حازم

عقل سلیم

محرری: راهب مدلیه

— ۷ —

مبحث ۲۷ — الله ایناماق اوکا هیچ اینانماقدن نه داها آزامین در، نه ده داها زیاده جایانه .

انسانلرک عمومیتی ایچون هیچ برشی، قورقو قادار بر دایلی مقنع قیلماز . بو پره نسیپک نتیجه سی اولار اق خواجهرلر، راهب لر، خاخاملر حاصلی بتون الهی تجیلر بزه دیرلر، که «ک امین جهتی التزام ایتمه لی در، الله کندی موجودی حقنده شبهه ایتمک کستاخلغنده بولونانلری شدتلی عقوبانه چار باقدرد، اونک شدتی حق در، زیرا ملحدلردن انتقامنی بی رحمانه آلاجاق غضبناک بر حکمدار مطلقک موجودیتی رد ایتدیره بیله جک جنون دن یاخود فساددن، فسق و فجور دن باشقا هیچ بر شی یوقدر،» بو تهیدیلری اعتدال دمله معاینه ایدمک اولور سه ق موضوع بحث شیلری فرض ایتدیکنی بولورز [یعنی بحث ایتدیکلری شیلرک موجود دکل موجودیتی مفروض شیلر اولدیغنی

بوشارب الیل والنهار متصرفک اقرباسندن کامل بک نامنده بریسی ده اولجه نیکده متصرفی ایدی . فقط ، کامل پاشا بونک ضد کاملی ایدی . کیجه لری عبادات ایله کچیرر، کوندوزلری نیکده نک مزار لقلری آراسنده، آت قوشدیرر . مقام متصرفی ده کی یازیخانه نک کوزلرینی فشنکله دولدیر ارق دائما یاننده بولندیردینی وینجیستر توفنکیله ، حکومت قونانغی جوارنده کی چایدرلغه وضع ایتدیردیکی بر دستی به قورشون آتاردی . قونیه والیسنک ارتکاب وار تاشاسندن باب عالی به واقع اولان شکایاتی مشمر اولما یجه انکلتزه سفارتنه تلغراف چکمکده کی مناسبتسزلکی تقدیر ایتز بر بودالا ایدی . بو کامل پاشادن صوکر ا نیکده به کلن متصرفلرک اکثری دورلو، دورلوا عتیادات سیئه ووشنیعه لریله بونشانی، درویش متصرفی آراتدیرمش ایدیلر .

سینوب متصرف لاحق ایلک جمعه نمازی . سید بلال درکاهنده قیلمشدی . بنده رفاقت ایتشم .

بعد الصلاة درکاهک او طه سنده برقهوه ایچمکه دعوت اولندق . ایلک سوز اولوق اوزره مفتی افندی شوصورتله ایراد نطق ایتدی :

متصرف پاشا حضر تلی ،

بر آاز قابادور اما ، دوغریدر : « چیراخ (چراغ) دینه قارا کلیخدر . » دیرلر .

ین مفتینک سوزینی کسه رک « چراغ یاخود موم دینه ایشیق ویرمز » ضرب مثلدیر . — تلفظده کی قابالیغه تلمیحاً — معناسنده بر قابالق یوقدر . « دیدم . مفتی افندی دوام ایدرک :

— بر تاریخده داعیک قسطنانی (قسطنونی) دن استابوله کیتشم . اوقاف نظارتنده بر ایشیم واردی . نظارت ارکانندن برینی کوره رک ایشیمک چابوق کورلمه سی رجایتدم . اودات ، «ا کر قسطنانی به عودتکده » شعبان ولی حضر تلرینک تر به سنده بنم ایچون بر « یس » یاسین شریفا اوقویه جغکی وعد ایدر سه ک ایشیکی در حال یاپدیریم « دیدی .

حال بوکه بن قسطنانی ده دوغمش ، بویومش اولدیغ حالده اورادن حرکت ایدرکن شعبان ولینک روخنه بر فاتحه اوقومق بیله خاطر مه کله مشدی . بوقیلدن اولوق